

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«МИНУЛЕ ТА СУЧАСНЕ:
АРХІВИ В СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ»
(Мінськ, 20-21 травня 2009 року)

На початку ХХІ ст. в умовах нових інформаційних викликів значної актуальності набувають питання взаємодії та координації зусиль спеціалістів інформаційно-комунікаційної сфери, в тому числі й архівних працівників, на шляху вироблення узгодженої стратегії дій для підвищення ефективності забезпечення інформаційних потреб суспільства та держави. Непересічну роль у налагодженні співпраці архівістів, документознавців, істориків та ін. фахівців на пострадянському просторі відіграють наукові форуми (конференції, симпозіуми, круглі столи тощо), ініційовані державними архівними службами Росії, України, Білорусі та ін.

Важливою подією в житті наукової громадськості Білорусі й суміжних країн стало проведення 20-21 травня 2009 р. у Мінську Міжнародної наукової конференції «Минуле та сучасне: архіви в системі гуманітарного знання», присвяченої 100-річчю від часу створення Вітебської ученої архівної комісії. Науковий захід було організовано за участі Департаменту з архівів та діловодства Міністерства юстиції Республіки Білорусь, Білоруського науково-дослідного інституту документознавства та архівної справи (БілНДДАС), Національного архіву Республіки Білорусь, а також спонсорської підтримки ЗАТ «Техносерв'є А/С» – однієї з провідних російських компаній у сфері автоматизації діяльності архівних установ. До роботи конференції були залучені архівісти, документознавці, вчені-історики Білорусі, Росії та України, які представляли центральні та місцеві архіви, бібліотеки, науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади тощо. Всього у програмі конференції було заявлено 70 доповідей та повідомлень.

Урочисте відкриття конференції відбулося 20 травня у модерному комплексі Національної бібліотеки Республіки Білорусь, де з серпня 2007 р. розміщується й Національний архів Республіки Білорусь. З вітальним словом до учасників конференції звернулися директор Департаменту з архівів та діловодства Міністерства юстиції Республіки Білорусь, к.і.н., доцент *В. Адамушко* та директор БілНДДАС, к.і.н. *А. Рибаків*.

На пленарному засіданні було заслухано дві ґрунтовні доповіді – «Полтора десятилетия в действии (к 15-летию Закона Республики Беларусь «О Национальном архивном фонде и архивах в Республике Беларусь»)» (к.і.н., доцент *В. Адамушко*), у якій голова державної архівної служби Республіки Білорусь охарактеризував здобутки та проблеми розвитку архівної галузі країни, та «Ученые архивные ко-

миссии как историко-культурный феномен» (к.і.н., доцент *М. Шумейко*), де було підсумовано досвід різнопланової діяльності перших провінційних науково-історичних товариств, що мали пріоритетні завдання у сфері архівного будівництва. Обидва доповідачі відзначили спадкоємність багатьох традицій у діяльності учених архівних комісій та сучасних державних архівних служб країн пострадянського простору. В межах пленарного засідання начальник відділу загальносистемних і конструкторських розробок ЗАТ «Техносерв'є А/С» *М. Дуплінський* здійснив огляд програмно-технічних рішень компанії у сфері автоматизації діяльності відомчих архівів Росії, підкресливши перспективність впровадження сучасних інформаційних технологій в архівній галузі.

Після перерви робота конференції була продовжена у складі трьох секцій.

У межах засідань секції «История архивов» (керівники секції – *М. Шумейко*, *В. Поздняков*; 17 доповідей) домінувала проблематика розвитку архівів та архівної справи на території Білорусі, Росії та України у ХVІІІ – на початку ХХІ ст. Значний інтерес викликали доповіді *В. Голубєва* (Мінськ) щодо проблем виявлення та наукового опрацювання архівної спадщини Великого князівства Литовського в архівах та бібліотеках Польщі, *О. Саніна* (Москва) про роль Московського архіву Колегії закордонних справ у становленні російської історичної науки ХVІІІ ст., *Н. Хіміної* (Москва) щодо тенденцій розвитку архівної справи в Російській імперії на початку ХХ ст., *В. Лебедєвої* (Гомель) про оцінку сучасниками проекту архівної реформи *Д. Самоквасова*, *О. Макієнка* (Київ) про долю земських архівів в Україні у 1920-х роках та ін.

Увагу учасників секції «История и архивы» (керівники секції – *С. Жумарь*, *Д. Яцкевич*; 22 доповіді) було зосереджено на характеристичі інформаційних можливостей документальних матеріалів архівів та бібліотек Білорусі, Росії, Німеччини, Франції для вивчення широкого кола проблем історії країн Центрально-Східної Європи. Провідне місце у наукових доповідях було відведено огляду документів архівних фондів центральних та місцевих архівів Республіки Білорусь (доповіді *О. Ліцкевича* (Мінськ), *Д. Лісейчикова* (Мінськ), *В. Врублевського* (Мінськ), *І. Рябухіної* (Гродно), *З. Антонович* (Мінськ), *М. Скиданової* (Мінськ), *Г. Алексєйченко* (Гомель), *К. Карпекіна* (Вітебськ), *Г. Карапузової* (Брест), *С. Кулінка* (Мінськ)).

Найбільшу кількість доповідей було заслухано на секції «Роль архивов в современном обществе» (керівники секції – *А. Рибак*, *В. Федосов*; 29 доповідей), де обговорювалися актуальні проблеми експертизи цінності документів, комплектування архівів, обліку, зберігання й використання архівних документів, правові та організаційно-методичні аспекти діяльності архівних установ. Прикметною ознакою поступового впровадження у практику архівних установ цифрових технологій стала наявність значної групи доповідей спеціалістів Білоруського науково-дослідного центру електронної документації, які були присвячені особливостям роботи архівістів з електронними документами (доповіді *Д. Кривошеї*, *О. Кукушкіної*, *О. Жук*,

Н. Шеки, *О. Барталевич*, *О. Пашкевича*, *Л. Сигневич*, *В. Ковтуна*, *А. Замойського* та ін.).

На заключному пленарному засіданні було підбито підсумки роботи секцій.

Після завершення офіційної частини співробітники Національного архіву Республіки Білорусь ознайомили учасників конференції з організацією й сучасним технічним устаткуванням архівної установи.

Для закордонних гостей з Росії та України було організовано цікаву екскурсійну подорож до меморіального комплексу «Хатинь».

Матеріали конференції будуть надруковані окремим збірником наукових праць, який стане важливим підсумком теоретичних і практичних напрацювань сучасних архівістів, документознавців та істориків Білорусі, Росії та України.